

Biljana Đorić Francuski*

Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet

Nataša Bakić-Mirić

***An Integrated Approach to Intercultural Communication, Newcastle upon Tyne:
Cambridge Scholars Publishing, 2012***

UDC 316.772.4(049.3)
Prikaz**

Od ove godine studije kulture bogatije su za jednu izvanrednu naučnu monografiju, koju je pod nazivom *Integrirani pristup interkulturalnoj komunikaciji (An Integrated Approach to Intercultural Communication)* početkom 2012. objavila renomirana britanska izdavačka kuća Cambridge Scholars Publishing. Za nas je to izdanje tim značajnije što je autorka monografije, dr Nataša Bakić-Mirić, naše gore list, te u ovoj knjizi često nailazimo i na primere vezane za Srbiju, što inače nije baš uvek slučaj u literaturi iz oblasti studija kulture, a naročito interkulturalne komunikacije.

Autorka je knjigu, koja ima 214 strana, podelila na nekoliko poglavlja, pa tako posle uvoda slede odeljci: Komunikacija i kultura, Interkulturalna komunikacija, Verbalna i auditivna interkulturalna komunikacija, Neverbalna interkulturalna komunikacija, Interkulturalna komunikacija u oblasti zdravstvene zaštite i Interkulturalna komunikacija u oblasti poslovanja. Ono što je, međutim, izuzetno zanimljivo za ovakvu monografiju koja se u prvom delu bavi teorijskim izučavanjima, a u drugom praktičnom primenom tih saznanja na dve dispartne naučne oblasti, jesu dodaci na kraju knjige koji mogu biti namenjeni ne samo stručnjacima i studentima orijentisanim ka proučavanju interkulturalne komunikacije, nego i svima onima koji jednostavno nameravaju da putuju u inostranstvo ili duže borave u nekoj stranoj zemlji. Prvi dodatak nosi naziv Interkulturalna svesnost – situacije i aktivnosti, a drugi Putnici po svetu i sadrži uputstva o ponašanju u određenim kulturološkim situacijama sa kojima se često srećemo u stranim kulturama.

Prvo poglavlje monografije *Integrirani pristup interkulturalnoj komunikaciji* posvećeno je osnovnim pojmovima koji čine temelj ove knjige, a to su komunikacija i kultura. Pojam komunikacije analiziran je od začetaka izučavanja – još od 3000. godine pre naše ere, pa sve do savremenih studija komunikacije, dok je kultura obrađena u svim svojim osnovnim aspektima – počevši od najvažnijih elemenata, preko kulturne raznovrsnosti i identiteta, kulturnih šema odraženih u Holovom, Hofstedeovom i Bondovom modelu, sve do kulturne i emotivne inteligencije, uključujući pristrasnost, etnocentrizam, stereotipe, predrasude, fanatizam, diskriminaciju i rasizam.

Središnji deo monografije čini drugo poglavlje o interkulturalnoj komunikaciji, koje se dalje grana na sastavne delove u narednim poglavljima. U drugom poglavlju iznete su opšte karakteristike i modusi za razumevanje interkulturalne komunikacije, kao i načini za poboljšanje interkulturalnih komunikativnih kompetencija i veština, a tu su i nezaobilazne

* Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet, Studentski trg 3, Beograd; e-mail: bdjoric@sezampro.net

** Ovaj prikaz je deo istraživanja koja se izvode na projektu *Društvene krize i savremena srpska književnost i kultura: nacionalni, regionalni, evropski i globalni okvir* (br. 178018), koji finansira Ministarstvo prosvete i nauke Republike Srbije.

teme za ovakvu analizu, kao što su to kulturni šok, akulturacija, prepreke za interkulturalnu komunikaciju, pa zatim i pravila za postizanje interkulturalne efikasnosti, dok na kraju poglavlja sledi izuzetno poučan deo o interkulturalnom treningu, koji sadrži pregled konteksta i modela ovog veoma važnog načina obučavanja za interkulturalnu komunikaciju.

Treće poglavlje monografije posvećeno je verbalnom i auditivnom aspektu interkulturalne komunikacije, te u skladu sa tim autorka prvo obrađuje pojmove kao što su to verbalni kodovi i stilovi verbalne komunikacije, a zatim se okreće pojmu slušanja i daje njegovu definiciju, podelu, prepreke za efikasno slušanje, objašnjava šta je to HURIER model koji je osmislila Džudi Braunel i na kraju ističe zbog čega je važno aktivno i efikasno slušanje, naročito ako sagovornici ne pripadaju istoj kulturi.

Naredno, četvrto poglavlje bavi se neverbalnom interkulturalnom komunikacijom i njenim značajem, kao i mnogobrojnim faktorima koji na nju utiču. U ovom poglavlju dr Nataša Bakić-Mirić takođe daje klasifikaciju načina na koje je moguće sprovesti neverbalnu komunikaciju, a od kojih kao najzanimljivije izdvajamo pokrete tela, dodir, kontakt pogledom i na kraju ćutanje.

Interkulturalna komunikacija u oblasti zdravstvene zaštite tema je petog poglavlja, u kome autorka ispituje značaj jasne i efikasne komunikacije između pacijenata koji dolaze iz drugih kultura, s jedne strane, i lekara i ostalih profesionalaca koji se bave zdravstvenom zaštitom, s druge strane, i to u svim poljima medicine i zdravstva, kao i kompetencije i strategije neophodne za efikasnu zdravstvenu zaštitu u uslovima interkulturalne komunikacije.

Slično ovom poglavlju i poslednje, šesto poglavlje, posvećeno interkulturalnoj komunikaciji u oblasti poslovanja, bavi se analizom glavnih odlika interkulturalne poslovne komunikacije, kao i interkulturalnih veština koje poslovni ljudi moraju da poseduju kako bi efikasno obavljali svoje dužnosti u međunarodnim okvirima. U ovom poglavlju naročito su interesantni odeljci o protokolu, pitanjima bontona koja se tiču pozdravljanja, izgleda, darivanja poklona i pravila pri obedovanju, ali i nešto opštiji delovi o interkulturalnim pregovaranjima, rešavanju konflikata i odlučivanju u uslovima interkulturalnog poslovanja.

Posle kraćeg zaključka sledi prilog koji sadrži šest odabranih situacija i dvadesetak aktivnosti namenjenih vežbanju i podsticanju interkulturalne svesnosti, koje su dragocene kao dodatak u nastavi sa studentima, ali i za pojedince koji očekuju da će se naći u nekoj interkulturalnoj sredini pa žele da se pripreme za susret sa kulturom koja je različita od njihove. Drugi prilog je namenjen putnicima koji često u nekoj stranoj zemlji ne znaju kako da se ponašaju u određenim situacijama kao što su to upoznavanje, gestovi, odlazak u goste, izbor tema za razgovor, ponašanje za stolom, ophođenje u restoranu ili na nekom drugom javnom mestu, davanje napojnica i oslovljavanje starijih osoba, poslovnih saradnika ili pripadnika suprotnog pola.

Da zaključimo: u današnje vreme, kada je u nekoliko multidisciplinarnih naučnih grana sve popularnija tematika razumevanja između pojedinaca iz različitih kultura – koji

kao nosioci ponekad čak i suprotnih vrednosti i neusklađenih identiteta pri susretu neizostavno stupaju u interkulturnu komunikaciju, ova knjiga, koja predstavlja originalno naučno ostvarenje, nesumnjivo je nezaobilazan priručnik za svakoga ko se – bilo kao stručnjak ili student, bilo kao laik i iz privatnih razloga – bavi procesom sticanja kompetencija u cilju olakšavanja efikasne interkulture komunikacije u novoj multikulturnoj sredini.